Yarat?c?l?k Gözlem Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yarat?c?l?k Gözlem Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32874

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yarat?c?l?k Gözlem Ölçe?i, 2002 y?l?nda E. Mamur taraf?ndan, Millî E?itim Bakanl???'n?n (M.E.B.) yürürlükteki sanat (resim-i?) ö?retimi program? ile kayna?t?r?lm?? sanat ö?retimi program?n?n ilkö?retim çocuklar?n?n yarat?c?l??? üzerindeki etkisini incelemek amac?yla geli?tirilmi? bir ölçme arac?d?r. Ölçek, özellikle ilkö?retim düzeyindeki çocuklar?n sanatsal etkinlikler s?ras?nda sergiledikleri **yarat?c? davran??lar?** sistematik olarak gözlemlemek ve kaydetmek için tasarlanm??t?r. Bu araç, uygulanan ö?retim programlar?n?n yarat?c?l?k geli?imine katk?s?n? de?erlendirmede kritik bir rol oynamaktad?r.

Bu ölçek, geli?tirme türünde bir araç olup, bir yüksek lisans tezi kapsam?nda tasarlanm??t?r. Amac?, deneysel bir çal??ma ba?lam?nda, sanat e?itiminin çocuklar?n yarat?c? potansiyellerini nas?l etkiledi?ine dair somut veriler toplamakt?r. Ölçek, yarat?c?l??? bir süreç olarak ele almakta ve gözlemcinin, ö?rencinin performans?n? belirli kriterlere göre puanlamas?n? gerektirmektedir.

Anahtar Kelimeler

Yarat?c?l?k, Gözlem Ölçe?i, Sanat E?itimi, ?lkö?retim, Program De?erlendirme, Mamur.

Yazarlar

E. Mamur (2002).

Amaç

Ölçe?in temel **amac?**, ilkö?retim ça??ndaki çocuklar?n sanatsal süreçler içerisindeki yarat?c?l?k düzeylerini ölçmek ve bu düzeyleri farkl? ö?retim programlar?n?n etkileri aç?s?ndan kar??la?t?rmakt?r. Bu ba?lamda, ölçek, geleneksel M.E.B. sanat program? ile özel olarak tasarlanm?? kayna?t?r?lm?? sanat ö?retimi program?n?n çocuklar?n yarat?c?l???na olan etkisini deneysel olarak belirlemek için kullan?lm??t?r.

Geli?tirme süreci, özellikle görsel sanatlar (resim-i?) alan?nda çocuklar?n gösterdi?i özgünlük, ak?c?l?k ve esneklik gibi **yarat?c?l?k boyutlar?n?** nicel verilere dönü?türmeyi hedeflemi?tir. Bu, e?itim ara?t?rmalar?nda program etkinli?ini de?erlendirme ihtiyac?na yan?t vererek, pedagojik müdahalelerin sonuçlar?n? bilimsel yöntemlerle de?erlendirmeye olanak tan?m??t?r.

Yap?

Ölçek, psikolojideki temel **yarat?c?l?k** yap?s?n? ölçmektedir. Tipik olarak gözlem ölçekleri, bireyin davran??sal ç?kt?lar?na odaklan?r. Bu ölçekte de büyük olas?l?kla, **sanat etkinlikleri** s?ras?nda

ARABPSYCHOLOGY.COM

ortaya ç?kan ak?c?l?k (farkl? fikirler üretme), esneklik (farkl? kategorilerde fikirler üretme) ve özgünlük (nadir ve benzersiz fikirler üretme) gibi yarat?c? dü?ünme becerileri gözlemlenmi?tir.

Ölçe?in yap?s?, bir gözlem arac? olarak, uygulay?c?n?n (ö?retmenin veya ara?t?rmac?n?n) ö?rencinin performans?n? belirli kriterlere göre derecelendirmesine olanak tan?r. Bu, yarat?c?l???n soyut bir kavramdan ziyade, somut ve ölçülebilir davran??lar bütünü olarak ele al?nd???n? göstermektedir. Ölçe?in maddeleri, ö?rencilerin problem çözme yakla??mlar?n?, materyal kullan?mlar?n? ve sanatsal ifadelerindeki farkl?la?may? de?erlendirmek üzere tasarlanm??t?r.

Geçerlik

Kaynaktan elde edilen bilgilere göre, ölçe?in geçerlik çal??malar?na dair spesifik istatistiksel veriler (örne?in, yap? geçerli?i, kapsam geçerli?i veya ölçüt ba??ml? geçerlik katsay?lar?) tez özetinde yer almamaktad?r. Ancak, bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilen bir ölçme arac? oldu?u göz önüne al?nd???nda, Mamur'un çal??mas?nda ölçe?in **kapsam geçerli?ini** sa?lamak amac?yla uzman görü?üne ba?vurulmu? olmas? muhtemeldir.

Özellikle **gözlem ölçeklerinin** geçerlik çal??malar?nda, maddelerin ölçülmek istenen psikometrik yap? ile ne derece uyumlu oldu?unu de?erlendirmek için genellikle e?itim ve sanat uzmanlar?ndan olu?an bir panelden dönüt al?n?r. Bu tür bir uzla?ma, ölçe?in ilkö?retim düzeyinde sanatsal yarat?c?l??? do?ru bir ?ekilde temsil etti?ini göstermeye yard?mc? olur ve içerik geçerli?inin temelini olu?turur.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizlerine ait say?sal de?erler (örne?in, Cronbach Alfa katsay?s? veya test-tekrar test güvenilirli?i) mevcut kaynakta belirtilmemi?tir. Ancak, **Yarat?c?l?k Gözlem Ölçe?i** bir derecelendirme arac? oldu?undan, güvenirlik çal??malar?nda özellikle gözlemciler aras? tutarl?l???n (Inter-Rater Reliability) sa?lanmas? büyük önem ta??r.

Bu tür bir ölçek için güvenirlik çal??mas? yap?l?rken, ayn? ö?rencileri ba??ms?z olarak gözlemleyen birden fazla gözlemcinin elde etti?i puanlar?n korelasyonu hesaplanm?? olabilir. Yüksek gözlemciler aras? güvenirlik, ölçe?in subjektif yorumlardan ar?nm??, tutarl? ve güvenilir bir ölçüm sa?lad???n? gösterir. Gözlemci e?itiminin, bu ölçekten elde edilen verilerin kalitesi aç?s?ndan kritik oldu?u varsay?lmaktad?r.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal boyutlar?n? belirlemek amac?yla herhangi bir **faktör analizi** yap?l?p yap?lmad???na dair bilgi mevcut de?ildir. E?er ölçek çok boyutlu bir yap?ya sahipse (örne?in,

ARABPSYCHOLOGY.COM

ak?c?l?k, esneklik, özgünlük gibi alt boyutlar), geli?tirme a?amas?nda aç?mlay?c? veya do?rulay?c? faktör analizinin kullan?lmas? beklenir. Bu analizler, ölçek maddelerinin yarat?c?l???n hangi temel bile?enlerini ölçtü?ünü netle?tirecektir.

Faktör analizleri, ölçe?in teorik yap?s?n?n ampirik verilerle desteklenip desteklenmedi?ini anlamak için kritiktir. Yarat?c?l?k, çok katmanl? bir yap? oldu?undan, bu ölçe?in de birden fazla alt faktörden olu?mas? ve bu faktörlerin ayr??t?r?lmas?, arac?n bilimsel kullan?m de?erini art?racakt?r.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Developmental Scale). Bu, ölçe?in Mamur'un ara?t?rmas? için özel olarak olu?turuldu?u anlam?na gelir.

Format: Gözlem Ölçe?i (Observation Scale). Derecelendirme format?n?n Likert tipi veya frekans bazl? bir yap?ya sahip oldu?u tahmin edilmektedir. Gözlemci, ö?rencinin davran?? s?kl???n? veya yo?unlu?unu puanlar.

Language Available: Türkçe

Population Group: ?lkö?retim Ö?rencileri (Primary School Students)

Age Group: ?lkö?retim kademesindeki ö?renciler (yakla??k 6-12 ya? grubu).

Population Details: Çal??ma, Abant ?zzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne ba?l? olarak Bolu'da yürütülen bir yüksek lisans tezi kapsam?nda gerçekle?tirilmi?tir. Ölçek, sanat e?itimi alan?ndaki deneysel bir çal??ma için kullan?lm??t?r.

Test Methodology: Ölçek, ö?rencilerin sanat (resim-i?) derslerindeki uygulamal? etkinlikleri s?ras?nda ara?t?rmac? veya e?itimci taraf?ndan do?rudan gözlem yoluyla doldurulmu?tur. Bu metodoloji, yarat?c?l???n do?al ö?renme ortam?nda de?erlendirilmesini sa?lar ve dolay?s?yla ekolojik geçerli?i art?r?r.

Anahtar Kelimeler

Özgünlük, Ak?c?l?k, Esneklik, Sanatsal Yarat?c?l?k, Ölçme ve De?erlendirme, Yüksek Lisans Tezi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

ARABPSYCHOLOGY.COM

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Mamur, E. (2002). Abant ?zzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2002

?zinler ve Ücret: Bu ölçek, bir **yüksek lisans tezi** kapsam?nda geli?tirildi?inden, genellikle ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda tezin izinleri dahilinde kullan?labilir. Kullan?m ve ço?altma izinleri için do?rudan yazar E. Mamur ile veya tezin bulundu?u kurum (Abant ?zzet Baysal Üniversitesi) ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik çal??malar için genellikle ücret talep edilmemektedir.

Kaynaklar

Mamur, E. (2002). *M.E.B'n?n yürürlükteki sanat (resim-i?) ö?retimi program? ile kayna?t?r?lm?? sanat ö?retimi program?n?n ilkö?retim çocu?unun yarat?c?l???na etkisi* (Yüksek lisans tezi). Abant ?zzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Tezin tam metnine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilir: tez.yok.gov.tr.

Yarat?c?l?k Gözlem Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte mevcut de?ildir. Ölçek maddelerine ve derecelendirme yap?s?na dair detayl? bilgiye, Mamur (2002) taraf?ndan haz?rlanan yüksek lisans tezinin ekler bölümünden ula??lmas? gerekmektedir.

Bu ölçek, bir **gözlem arac?** oldu?u için maddeler genellikle ö?rencinin çal??ma sürecindeki davran??sal göstergeleri de?erlendirmeye yöneliktir. Yarat?c?l???n temel bile?enlerini (ak?c?l?k, esneklik, özgünlük, detayland?rma) ölçtü?ü varsay?lan bu maddeler, gözlemcinin objektif de?erlendirmesine dayan?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM